

Uzaktan Türkçe Öğrenen Yabancıların Türkçeyi İletişim Aracı Olarak

Kullanabilme Yeterlikleri

Hülya Pilancı

hpilanci@anadolu.edu.tr

Özet

Son yıllarda, gelişen teknolojiye bağlı olarak ortaya çıkan internet tabanlı uzaktan dil öğretimi, ses ve görüntünün internetin de temel bileşenleri olması nedeniyle iletişimsel yetinin kazandırılması açısından önemli imkânlar sunmaktadır. İnternet uzaktan dil öğrenenler için dört temel beceri olan dinleme, konuşma, okuma, yazmayı kazandırabilecek donanıma sahiptir. Bunun yanında, internet ile sunulan görsel ve işitsel ortamlar, öğrencinin öğrenmeye çalıştığı dili yalnızca yapısal bir birim değil aynı zamanda sosyo-kültürel bir olgu olarak da görmesini sağlamaktadır. Bu çalışmada bir uzaktan öğretim programıyla Türkçe öğrenen yabancıların, Türkçeyi iletişim dili olarak kullanabilme yeterlikleri ile Türkçe sözlü ve yazılı etkinliklere katılım sıklıklarının genel başarılarına etkisi incelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Yabancı dil öğretimi, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, İnternet tabanlı dil öğretimi, İletişim yetisi

Abstract

Internet based remote language teaching offers significant chances to improve communicative competence as a result of rapid developments in Internet audio and video technologies in recent years. The Internet provides the facilities for listening, speaking, reading and writing which are four basic abilities for remote learners to acquire. On the other hand the auditory and visual content provided by the Internet makes the language a socio-cultural entity besides being only a system of structurally related elements. In this work, the effect of participating online oral and written activities to the overall success and proficiencies of foreigners in an Internet based remote Turkish learning program have been investigated.

Keywords: Teaching foreign language, Teaching Turkish as Foreign Language, Internet based teaching language, Communicative competence

1. Giriş

Son yıllarda, yabancı dil öğretiminde dört temel beceri olan dinleme, konuşma, okuma, yazma ile birlikte “iletişimsel yeti”nin kazandırılması da önem kazanmıştır. Bu görüşü ilk kez ortaya atan Hymes (1972), yeti kavramının toplumsal bağlamı da kapsayacak şekilde genişletilmesi gerektiğini öne sürmüştü ve dilbilgisi kurallarının yanı sıra bazı kullanım kurallarının da gerekliliğinden söz etmiştir. Avrupa Konseyi tarafından yabancı dil öğretmenlere ve öğrenenlere bir başvuru kaynağı olarak sunulan Avrupa Dilleri Ortak Başvuru Metni’nin dayandığı dilbilimsel temellerin başında da iletişimsel yeti gelmektedir (İşisağ, 2008). İletişimsel yetinin bileşenleri dilbilimsel yeti, toplumbilimsel yeti ve edimbilimsel yeti olarak belirtilmektedir (Council of Europe, 2001; İşisağ, age.).

İletişimsel yeti, bir dil toplumu ile iletişim kurmak için gerekli bilgilere ve bunların kullanılması için gerekli olan becerilere sahip olma anlamına gelmektedir. Başka bir deyişle, iletişimsel yeti, dildeki göstergelerin değişik ortamlarda, yerinde ve zamanında anlamlı olarak kullanılmasını gerektirmektedir (Aktaş, 2005). Aktaş’a göre iletişimsel yeti kim, neyi, nerede konuşmalı ya da sessiz kalmalı; aynı ya da ayrı konum ve rollerdeki kişiler nasıl konuşmalı; konuşmaya uygun sözel olmayan davranışlar neler olmalı; karşılıklı konuşmada söz alma yolları nasıl olmalı; bilgi nasıl istenmeli veya verilmeli; nasıl ricada bulunmalı; yardım ya da işbirliği nasıl önerilmeli; emir nasıl verilmeli; disiplin nasıl sağlanmalı gibi yetilerin kazanılmasını kapsamaktadır. Bir dilin doğru kullanımı, hedef dildeki davranış normlarından ne anlaşıldığına da bağlıdır (David, 1999). Bu gelişim öğrenilen dilin kültürünün ve sözel olmayan davranış biçimlerinin öğrenilmesiyle sağlanabilmektedir (Demircan, 1990). Çakır (2000), iletişim sürecinde toplumsal, kültürel, sosyal, psikolojik ve pragmatik öğelerin önemli rol oynadığını dolayısıyla bunlardan kopuk bir iletişimin düşünülemeyeceğini belirtmektedir.

İletişimsel yeti, genel olarak temel iletişim yolları olan yazma ve konuşma becerilerini ön plana çıkarmaktadır. Hangi dilde olursa olsun, anlatma isteği insanda doğal bir davranıştır ve genel olarak yazma ve konuşma olmak üzere iki biçimde gerçekleşir. Konuşma ve yazma bireyin, yaşamın akışı içinde varlığını belirlemek, çevresindekilerle iletişim kurabilmek için başvurduğu iki temel yoldur. Yazma ve konuşma bütün iş dallarında ilişkilerin düzenlenmesinde önemli bir yer tutar. Yazı ve söz düşünceyi duyguyu yansıtmada, yaşanılanı görüleni dile getirmede birer araçtır.

Konuşma, bireyler arasındaki ilişkilerde, birbirini etkilemede önemli bir iletişim aracıdır. Teknolojideki tüm gelişmelere karşın, konuşma ve yazma bireysel ve toplumsal ilişkilerde önemini korumuştur (Özdemir, 1999); çünkü bireyin konuşma ve yazma için birçok nedeni vardır. Konuşmada ve yazıda kullanılan biçem, her türlü eğitim sürecinde başarıyı etkilediği gibi; büyük ölçüde yazanın ya da konuşanın kişiliğini de gösterir. Bir yabancı dilde de söz ve yazı ile ortaya konan, adı ve türü ne olursa olsun bir dil ürünüdür ve kullanılan dilin ve bu dilin bağlı olduğu kültürün kurallarına uyulduğu ölçüde başarılı olur.

Teknolojide gözlenen hızlı gelişmeler, eğitimin her alanına olduğu gibi dil öğretimine de yeni kavramlar ve yaklaşımlar getirmiştir. Özellikle bilgisayar teknolojilerinde görülen hızlı gelişmeler, eğitimde kalite ve eğitim olanaklarını artırma girişimlerine yeni yönelimler kazandırmıştır (Çakır, 2003). Bugüne kadar yapılan çalışmalarda, genel olarak, bilgisayar destekli eğitimin öğrencilerin başarısını artırmada önemli bir etkisi olmadığını saptayan bulgular yanında (Turchin vd., 2000) bu tür uygulamaların başarıyı artırdığını saptayan bulgular da vardır (Frizler, 1995; Glenlan ve Melmed, 1996; Akkoyun, 1999; Kazandırır, 1999; Yazon vd., 2002) Elde edilen bulgulara göre, bilgisayar destekli öğretim etkinliklerinin öğrenci başarısını artırmasının yanı sıra öğrenmeye olan motivasyonu artırmada, bağımsız çalışma becerileri kazandırmada, iletişim becerilerini artırmada ve eğitimin tarafları arasındaki işbirliğini geliştirmede önemli bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Öğrencilerin internet olanaklarının yetersiz olması, ortaya çıkan sorunların çözümü için bireysel danışmanlıklara ihtiyaç duyulması, katılımcılar arasında yeterli iletişim imkânının olmaması bilgisayar destekli eğitimin daha etkili olmasını sağlayan engeller arasında gösterilmektedir (Çakır, age.). Özellikle öğreticinin her bir katılımcı ile yüz yüze iletişim kuramaması en önemli problemlerden biri olarak belirtilmektedir (Trajanoviç vd., 2007).

Bilindiği gibi, Türkçenin bir yabancı dil olarak öğretimi son yıllarda üzerinde yoğunlaşılacak bir konudur. İletişimsel yeti de daha çok Türkiye’de öğretilen yabancı diller alanında ele alınmaktadır. Bu çalışmada, dil öğretimi ile bilgisayar uygulamalarını birleştiren, internete tabanlı bir uzaktan dil öğretimi programı olan Türkçe Sertifika Programı¹ ele alınacaktır. Öğrencilerin danışmanlarıyla ve birbirleriyle iletişim kurmak amacıyla internet üzerinden katıldıkları sözlü ve yazılı

---

¹ <http://www.tsp.anadolu.edu.tr>

danışmanlıklarda kullandıkları iletişim dilleri ve katıldıkları sözlü ve yazılı çalışmaların genel başarılarına etkisi incelenmeye çalışılacaktır.

2. Türkçe Öğretim Programı Örneği

Bu çalışmada, internete dayalı bir uzaktan dil öğretimi programı olan Türkçe Sertifika Programı (www.tsp.anadolu.edu.tr), iletişimsel yeti ile ilgili bulguları açısından ele alınacaktır. Öğrencilerin danışmanlarıyla ve birbirleriyle iletişim kurmak amacıyla katıldıkları sözlü ve yazılı danışmanlıklarda kullandıkları iletişim dilleri ve katıldıkları sözlü ve yazılı etkinliklerin genel başarılarına etkisi incelenmeye çalışılacaktır.

Programın teknik yapısı Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, Bilgisayar Destekli Eğitim Biriminde hazırlanmıştır. Program; öğretimi, sözlü ve yazılı danışmanlıkları ve sınavları tamamen internet üzerinden yapılan ilk Türkçe öğretim programıdır. Programda e-ders, e-kitap, video, çalışma kitabı, gramer tabloları, alfabe, sözlük, video, müzik gibi bileşenler yer almaktadır. Çağın teknolojisinden yararlanmadan yapılan yabancı dil öğretiminde, öğrencilerin sınıfta öğretmen-kitap ikilisinin kullanılmasıyla yaratılan yapay öğrenme ortamlarında motivasyonlarını yitireceğini ileri süren görüşler vardır (Ersöz, 1987). Bu görüşler dikkate alınarak, programda, ortaya çıkabilecek sorunların önüne geçmek için uzaktan öğretim teknolojisinin tüm imkânlarından yararlanılmaya çalışılmıştır

Programda, e-derslerdeki bilgileri desteklemek amacıyla, dilin doğal ortamlarda kullanımını gösteren videolar yer almaktadır. Okul, işyeri, pazar, market, hastane gibi gerçek mekânlarda sunulan örnek olaylarda kim, neyi, nerede konuşmalı ya da sessiz kalmalı; aynı ya da ayrı konum ve rollerdeki kişiler nasıl konuşmalı; konuşmaya uygun sözel olmayan davranışlar neler olmalı; karşılıklı konuşmada söz alma yolları nasıl olmalı; bilgi nasıl istenmeli veya verilmeli; nasıl ricada bulunmalı; yardım ya da işbirliği nasıl önerilmeli; emir nasıl verilmeli gibi öğrencilerin iletişim için ihtiyaç duyabilecekleri dil bilgileri videolar ile sunulmaktadır. Uzaktan eğitimde video kullanımı ile öğrencilerin önemli kazanımlar elde ettiğini saptayan araştırmalar yapılmıştır (Herder vd, 2002). Video destekli eğitimin; daha kalıcı öğrenme sağladığı, öğrencilerin derse ilgisini artırdığı, daha dikkat çekici olduğu, ders verimini artırdığı, dersin zor bölümlerini açıklamak için iyi bir araç olduğu, kayıt edilebildiği için tekrar tekrar izleme imkânı olduğu söylenebilir (Tezer, 2008). Söz konusu materyallerle yaratılan görsel ve işitsel ortamlar, öğrencinin öğrenmeye çalıştığı dili yalnızca

yapısal bir birim değil aynı zamanda sosyo-kültürel bir olgu olarak da görmesini sağlamaktadır (Aktaş, age). Başarılı bir dinleme ve konuşma öğretiminde de görsel ögenin esas olduğuna ilişkin birçok neden ileri sürülmektedir (Demircan, age.).

Programda yer alan sözlü ve yazılı danışmanlıklar, öğrencilerin Türkçe iletişimini geliştirmek amacıyla planlanmıştır. Yazılı iletişimin geliştirilmesi amacıyla planlanan yazılı danışmanlıklar saate bağlı olmaksızın, program süresince sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda öğrenciler danışmanlarına konularla ilgili her türlü soruyu yazılı olarak sorabildikleri gibi çeşitli yazılı etkinliklere katılırlar ve önceden planlanmış olan ödevleri yaparlar. Yazılı etkinlikler ve ödevler; kompozisyon yazma, özgeçmiş yazma, bir arkadaşını veya yaşanılan şehri tanıtma, bir otel formu doldurma, lokantada veya hastanede geçen bir diyalogu tamamlama gibi konulardan oluşmaktadır. Öğrencilerin soruları 48 saat içinde cevaplandırılmakta; ödevler ise bir hafta içinde değerlendirilerek sonuçları öğrenciye gönderilmektedir.

Sözlü danışmanlıklar aynı düzeyde dilbilgisine sahip en fazla 10 öğrencinin bulunduğu sanal sınıflarda; farklı günlerde birer saat olmak üzere haftada iki saat uygulanmaktadır. Her bir düzeyde toplam 24 saat olmak üzere, öğrencilerden gelen sorulara cevap verilmekte; drama yönteminin uygulandığı çalışmalar yapılmaktadır. Her sanal sınıfı, ana dili Türkçe olan bir danışman yönetmektedir. Kamera ve mikrofon kullanılan sözlü çalışmalarda öğrencilerle tek tek telaffuz çalışması yapma ve yazarak iletişim kurma imkânı da vardır.

Öğrencilerle kurulan sözlü ve yazılı iletişimlerde ve yapılan etkinliklerde öğrencilerin iletişimsel dili kullanma konusundaki bireysel yeterliklerine, öğrenmekte oldukları dilin iletişimsel dil gereksinimlerini ne ölçüde karşıladığına ilişkin bulgular da elde edilmektedir. Bu tür çalışmalarda elde edilen bulgular, öğrencilerin dil sorunlarının belirlenmesini sağlaması ve programın amaçlarına ulaşılabilirlik olasılığını artırması açısından önemli kabul edilmektedir (Yılmaz, age.).

Aşağıda öğrencilerle yapılan yazılı ve sözlü çalışmalardan örnekler yer almaktadır:

Örnek 1:

A1 Düzeyi, yazılı iletişim:

Danışman: Merhaba.

Danışman: Merhaba Wouter, nasılsın?

Sally: Merhaba

Danışman: Merhaba.

Sally: Brak gecim çünkü postacı geldi.

Roland: brak=biraz

Danışman: gecim= geciktim

Sally: Ah, evet, teşekkür ederim.

Danışman: Wouter orada mısın?

Wouter: Merhaba

Danışman: Nasılsın?

Wouter: İyiyim teşekkürler.

Wouter: Sen nasılsın?

Danışman: Ben de iyiyim, teşekkür ederim.

Örnek 1'de yer alan yazışmada, Danışman ile öğrenciler arasında yapılan selamlaşma, hatır sorma- cevap verme ve mazeret belirtme yer almaktadır. Ayrıca Danışman ve Roland, Sally'nin yanlış kullanımlarını düzeltmekte, Sally bu yardıma cevap vermektedir.

Örnek 2:

A1 Düzeyi, yazılı iletişim:

Danışman: Sorunuz var mı?

Marta : Soru yok.

Gergana: Soru yok

Danışman: Pazartesi günü görüşürüz.

Marta: Hocam bir dakika!

Marta: Benim ödevimi aldınız mı?

Danışman: Evet Marta, çok güzel.

Marta:☺

Gergana: Güle güle

Marta: Görüşürüz.

Danışman: Hoşça kalın.

Sophie: İyi günler.

Örnek 2'de yer alan yazışmada, Danışman ile öğrenciler arasında bir vedalaşma yer almaktadır. Türkçedeki vedalaşma sözleri olan“ Görüşürüz, Güle güle,

Hoşça kalın, İyi günler” sözleri kullanılmaktadır. Aniden akla gelen bir soru için izin istenmekte ve soruya verilen cevaptan duyulan memnuniyet belirtilmektedir.

Örnek 3:

A1 Düzeyi, yazılı iletişim:

Beate: Özür dilerim, şimdi gitmeliyim.

Danışman: Evet Beate, sen gidebilirsin.

Beate: :(

Örnek 3’te yer alan yazışmada, izin isteme ve izin verme sözleri kullanılmaktadır

Örnek 4:

B1 Düzeyi, yazılı iletişim:

Miriam: Hocam, ödevimi gönderiyorum, buyurun.

Örnek 4’teki mesajda öğrenci ödevini gönderdiğini Türkçedeki “buyurun” sunma sözünü kullanarak belirtmektedir.

Örnek 5:

B1 Düzeyi, yazılı iletişim:

Marta: Merhabalar, daha önce e-mailde ilk ödevimi yolladım. Şimdi de aynı ödevi gönderiyorum. Çünkü hiç bir onay gelmedi bana. İnşallah bu sefer gelir...

Selamlar

Örnek 5’teki mesajda öğrenci “Merhaba” selamlaşma sözü ile başlamaktadır. Sorununu anlatan öğrenci “inşallah” dilek sözünü kullanarak sorununun çözümünü beklediğini belirtmektedir. Mesaj; saygı, sevgi ve nezaket gösteren “Selamlar” sözü ile tamamlanmaktadır.

Örnek 6:

A2 Düzeyi sözlü iletişim:

Rukhsora: Hocam sen beni duyuyor musun veya görüyor musun?

Osim: Beni duyuyor musunuz?

Rukhsora: Ben kendimi görmüyorum.

Osim: Button hocam please.

Danışman: Bekleyin.

Osim: Bekliyorum o zaman.

Danışman: Görüntü geldi mi?

Osim: Yok

Osim: Gelmedi ya.

Osim: Tamam geldi.

Rukhsora: Tamam.

Örnek 6’da, ders için teknik bağlantının yapıldığını gösteren bir konuşma yer almaktadır. Öğrenciler, bağlantının yapılmasına yardımcı olmakta; Danışmanın “Bekleyin.” talimatına uymakta; bağlantının sağlanıp sağlanmadığını “Yok.,” “Gelmedi ya.,” “Tamam geldi.,” “Tamam.” sözleriyle belirtmektedir.

Örnek 7:

A2 Düzeyi, sözlü iletişim:

Ezequiel: Hiçbir zaman Türkçe konuşamayacağım!

Ezequiel: Çok zorr!

Danışman: Hayır doğru değil, bence çok iyi konuşuyorsun.

Ezequiel: Konuşamayacağım.

Ezequiel: Tesekkürler...Benim ozguvenim cok iyi değil.

Örnek 7’de yer alan konuşmada, öğrencinin Türkçe öğrenme konusunda bir umutsuzluğa düşmesine rağmen bunu Türkçe “Hiçbir zaman Türkçe konuşamayacağım!”, “Çok zorr!” cümleleriyle çok doğru bir biçimde anlatabildiği ve Danışmanın “Hayır doğru değil, bence çok iyi konuşuyorsun.” şeklindeki cesaretlendirici cevabından duyduğu memnuniyeti ifade edebildiği görülmektedir.

Örnek 8:

A1 Düzeyi, sözlü iletişim:

Rukhsora: Hocam 6’da sınav var gidebilir miyim?

Rukhsora: Mümkün mü?

Danışman: Tamam.

Örnek 8’de yer alan konuşmada, izin isteme ve izin verme sözleri yer almaktadır.

Öğrenciler, aşağıdaki örneklerde görüldüğü gibi A1 Düzeyinde, başlangıçta, bir ara dile gereksinim duymaktadır; bu gereksinim A2 Düzeyinde azalmakta; B1 düzeyinde iletişimin dili, tamamen hedef dil olmaktadır.

A1 Düzeyi, yazılı mesaj:

Hi.

I wanna ask u abt few things abt 6th unit.

What means paranız

their money?

Başka bir şey istiyorsunuz?

Does it mean do u want anything else/ any other thing

sağ olun

A2 Düzeyi, yazılı mesaj:

anladım biraz .. :))

çok teşekkür ederim Martin ve Christophe, it's seems clearer to me now.

görüşürüz arkadaşlar

B1 Düzeyi, yazılı mesaj:

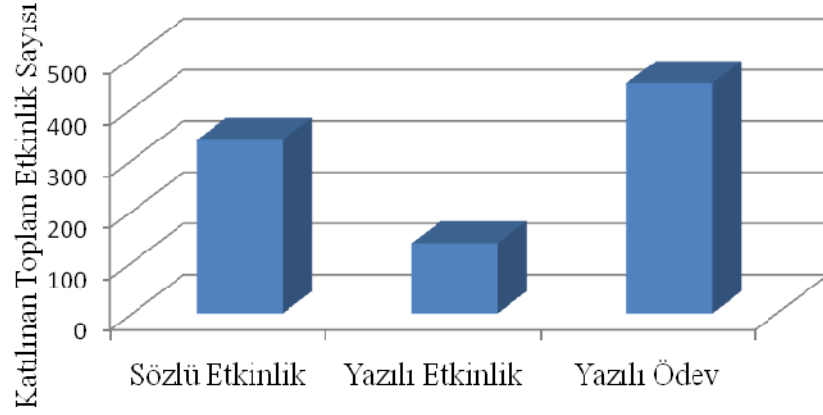
Merhaba Hocam.

Ben bugün çalışıyorum, o yüzden dersi katılamam.

Aşağıda 2008-2009 Öğretim dönemi, Bahar döneminde programa kayıtlı olan 79 öğrencinin sözlü ve yazılı etkinliklere katılım sıklığı yer almaktadır (Şekil 2.1). 12 haftalık öğrenim süresinde, öğrenciler programa toplam 251 sözlü, 91 yazılı, 382 yazılı ödev etkinliği yaparak katılmışlardır. Öğrencilerin, sözlü etkinliklere katılımı, yazılı etkinliklere göre daha yüksektir. Kamera ve mikrofon kullanılarak yapılan sözlü etkinliklerin öğrencilere daha kolay ve cazip geldiği söylenebilir. Buna karşılık en yüksek katılım yazılı ödevlerde görülmektedir. Ödevlerin bir hafta içinde değerlendirilerek yanırların açıklamalarıyla birlikte öğrenciye gönderilmesinin etkili olduğu söylenebilir. Tosun’a göre (2006), yabancı dil öğretiminde, öğrenciler sınıf dışı dünyada beklenen iletişimi sürdürmede dil yönünden yetersiz kalmaktadır. Bu çalışmada öğrencilerle kurulan sözlü ve yazılı iletişimlerin, onların sahip oldukları

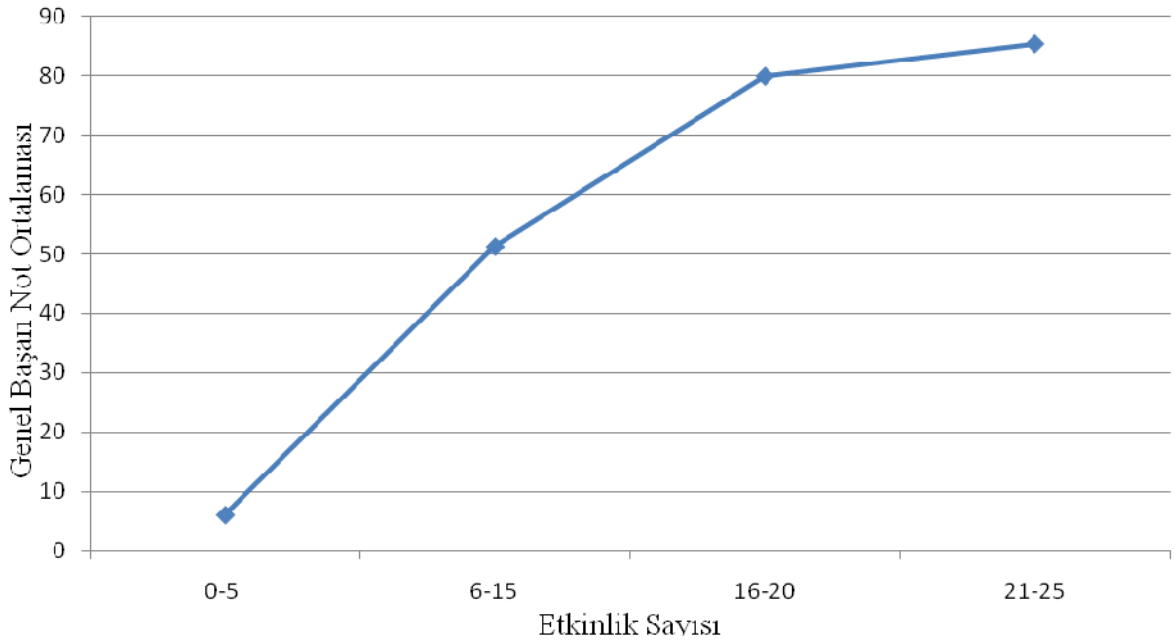
Türkçe dil bilgisini nasıl ve nerede kullanacaklarını anlamaları açısından büyük önem taşıdığı görülmüştür.

Şekil 2.1. Öğrencilerin Sözlü ve Yazılı Etkinliklere Katılım Sıklığı

Şekil 2.2'ye göre katılınan yazılı ve sözlü etkinlik sayısının artması, genel başarı notunu yükseltmektedir. Yazılı ve sözlü etkinliklere katılımı 6-15 arası olanlarda genel başarı not ortalaması 52.00, 16-20 arası olanlarda 80.01, 21-25 arası olanlarda ise 87.08'dir.

Şekil 2.2. Etkinlik Sayısının Genel Başarı Notuna Etkisi

3. Sonuç

Son yıllarda, gelişen teknolojiye bağlı olarak ortaya çıkan internet tabanlı uzaktan dil öğretimi, ses ve görüntünün internetin de temel bileşenleri olması nedeniyle önemli imkânlar sunmaktadır. Uzaktan dil öğretiminin; öğrencilerin internet olanaklarının yetersiz olması, ortaya çıkan sorunların çözümü için bireysel danışmanlıklara ihtiyaç duyulması, katılımcılar arasında yeterli iletişim imkânının olmaması gibi nedenlerle yüz yüze eğitim kadar başarılı olunamayacağını savunan görüşler vardır.

Söz konusu olabilecek sorunların büyük ölçüde giderildiği bir program üzerinde yapılan bu çalışmada elde edilen bulgulara göre, uzaktan öğretimde, hedef dilin konuşulduğu ortamlar videolar ile sağlanabilmektedir. Öğrenciler, dilin yerel kullanıcısı olan bir danışman yönetimindeki yazılı ve sözlü etkinlikler ile öğrenilenleri uygulama imkânı bulabilmektedir. Teknolojinin kullanılıyor olmasından dolayı, özellikle görsel işitsel çalışmalara öğrenciler büyük ilgi göstermektedir ve bu çalışmalar hedef dilde iletişim kurulmasında önemli bir rol oynamaktadır.

Kaynaklar

- Akkoyun, B. (1999). İnternetin Öğretim Sürecinde Kullanımı. *Bilişim Teknolojileri İşığında Eğitim Konferansı Bildiriler Kitabı*. 13-15 Mayıs 1999, 72-82.
- Aktaş, T. (2005). Yabancı Dil Öğretiminde İletişimsel Yeti. *Journal of Language Linguistic Studies*, Vol.1, No.1, April 2005.
- Council of Europe (2001), *A Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*. Strasbourg.
- Çakır, M. (2000). Die kulturellen und sozialen Bedingungen der inter-kulturellen Kommunikationsfähigkeit und Sprachlernen von Türken. 7. *Türkischer Germanistik-kongress, Tagungsbeiträge*, Hacettepe Üniversitesi, 253-262.
- Çakır, H. (2003). Web Destekli Eğitimin Cobol Programlama Dili Dersindeki Öğrenci Başarısına Etkisi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 4, 44-54.
- David, M. K. (1999). Acquiring Communicative Competence in the Reading Classroom. *Literacy Across Cultures*, March 1999, 3/1.
www2.aasa.ac.jp/~dcdycus/LAC99/MAR99/david399.htm
- Demircan, Ö. (1990). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*. İstanbul: Ekin Yayınları.

- Ersöz, A. (1987). Dil öğretiminde Videonun Yeri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 3, Sayı 1, 182-189.
- Frizler, K. (1995). The internet as an educational in ESOL writing instruction. Master's thesis, San Francisco State University.
<http://thecity.sfsu.edu/funweb/thesis.htm>
- Glennan, K. T. and Melmed, A. (1996). Fostering the Use of Educational Technology: Elements of a National Strategy. Washington DC: Rand Pub.
- Herder, P. M., Subrahmanian, E., Talukdar, S., Turk, A.L., Westerberg, A.W. (2002). The Use of Video Taped Lectures and Web-Based Communications in Teaching: a Distance-Teaching and Coss-Atlantic Collaboration Experiment. *European Journal of Engineering Education*, Vol. 27, No 1, 39-48.
- Hymes, D.H. (1972) *On Communicative Competence* In: J.B. Pride and J. Holmes (eds), *Sociolinguistics. Selected Readings*. Harmondsworth: Penguin, pp. 269-293.(Part 2).
- İşisağ, K. U. (2008), Avrupa Dilleri Ortak Başvuru Metni'nin Dilbilimsel Açından İncelenmesi. *Journal of Language Linguistic Studies*, Nisan, 2008.
<http://www.jlls.org/archives.htm>.
- Kazandırır, B. (1999). Bilişim Teknolojileri ve Eğitim. *Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı Bildiriler Kitabı*. 13-15 Mayıs 1999, 36-44.
- Özdemir, E. (1999). *Yazınsal Türler*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Tezer, M. (2008). Bilgisayar Tabanlı Video Programlarının Eğitim Materyali Olarak Kullanılmasına Yönelik Öğretim Elemanları ve Öğrenci Görüşleri.
<http://ietc2008.home.anadolu.edu.tr/ietc2008/138.doc>
- Trajanaviç, M. Domazet, D., Biljana, M. I. (2007). Distance Learning and Foreign Language Teaching. *BCI 2007*, 441-451.
- Tosun, C. (2006), Yabancı Dil Öğretim ve Öğrenimde Eski ve Yeni Yöntemlere Yeni Bir Bakış. *Çankaya Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Journal of Arts and Sciences*, Sayı 5, 79-88.

Turchin, A., Lehmann, H. P., Flexner, C. W., Hendrix, C. W., Shatzer, J. H., & Merz, W. G. (2000). Active Learning-Center: Potential Uses and Efficacy of an Interactive Internet-Based Teaching Tool. *Medical Teacher*, 22 (3), 271-275.

Yazon, J. M. O., Mayer-Smith J. A., Redfield, R. J. (2002). Does the Medium Change the Message? The İmpact of a Web-Based Genetics Course on University Students' Perspectives on Learning and Teaching,. *Computers and Education*, Vol 38, 267-285.

Yılmaz, C. (2005), İngilizce Öğretmenliği Öğrencilerinin Yabancı Dili İletişim Aracı Olarak Kullanabilme Yeterlikleri. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1, 15-22.

Yrd. Doç. Dr. Hülya Pilanci 1984'ten bu yana Anadolu Üniversitesinde görev yapmaktadır. Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde Türkiye Türkçesi dersleri vermekte; Anadolu Üniversitesi tarafından hazırlanan çeşitli örgün ve uzaktan eğitim programlarda Dil ve Yazım Danışmanlığı yapmakta; İnternet temelli Türkçe Sertifika Programında içerik geliştirme ve Danışmanlık görevlerini yürütmektedir.